

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till gatu- och samhällsmiljönämnden

Datum:
2024-05-14

Diarienummer:
KSN-2023-02466
GSN-2024-01539

Handläggare:
Linda Wallgren

Svar på motion om Gula bänkar mot psykisk ohälsa och suicid från Carolina Bringborn (M)

Förslag till beslut

Gatu- och samhällsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Carolina Bringborn (M) föreslår i en motion väckt 4 september 2023 att Uppsala kommun ska utreda hur de gula bänkarna kan införas i Uppsala kommun, om de bör riktas mot en specifik målgrupp samt var de strategiskt bör placeras. Vidare föreslås att utreda om bänkarna kan finansieras via privata donationer. I samband med att bänkarna introduceras föreslås en tydlig informationskampanj i samråd med berörda föreningar och regionen för att informera om de gula bänkarnas syfte. Det föreslås även att Uppsala kommun i samband med att bänkarna introduceras lanserar en hemsida med information om psykisk ohälsa och suicid samt med tips på hur goda samtal kan initieras och föras kring psykisk ohälsa och därutöver information om var det finns professionell hjälp att få för den som lider av psykisk ohälsa och/eller självmordstankar.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen i samråd med vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Inom Uppsala kommun har det under 2023 planerats för och placerats ut bänkar inom ett projekt som har arbetsnamnet mötesbänkar. Tanken är sprunget ur samma

koncept som gula bänkarna och dessa har finansierats genom statsbidrag riktat mot åtgärder för att minska ofrivillig ensamhet. De fem bänkarna har placerats ut på lämpliga platser för att bjuda in till goda samtal mellan människor i alla åldrar.

Bänkarna är placerade i Gränbyparken, Sjungarbacken i Bälinge, Stadsträdgården, Tullgarnsparken och i Valsätraparken.

Om konceptet med mötesbänkar faller väl ut finns ambitionen att utöka med fler bänkar.

Under 2024 kommer mötesbänkarna att lanseras både med information på bänkarna och genom andra informationskanaler. En viktig aspekt är att bänkarna inte enbart förknippas med psykisk ohälsa utan lanseras som platser som främst uppmuntrar till välmående genom möten och goda samtal, vilket kan bidra till att minska stigmatisering.

På Uppsala kommuns webbsida, uppsala.se, finns sidan [Så arbetar vi med: Psykisk hälsa - Uppsala kommun](#) med information om hur kommunen arbetar för att främja psykiskt välbefinnande samt att förebygga psykisk ohälsa och suicid. Där finns även information om var personer som mår psykisk dåligt, har självmordstankar eller är anhörig till någon som mår dåligt, kan vända sig för stöd och professionell hjälp. Webbsidan kan kompletteras med tips på hur goda samtal kan initieras och föras kring psykisk ohälsa. I samband med lanseringen av mötesbänkarna kommer en separat webbsida att lanseras med information om projektet.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 14 maj 2024
- Bilaga 1, Motion om Gula bänkar mot psykisk ohälsa och suicid från Carolina Bringborn (M)

Stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Axelsson
Biträdande stadsbyggnadsdirektör

Motion om Gula bänkar mot psykisk ohälsa och suicid

Ungefär 1500 personer dör varje år i suicid i Sverige. Det är den vanligaste dödsorsaken bland unga personer mellan 15 och 24 år och bland män mellan 15 och 44 år. Varje år tar 50 – 60 personer i åldrarna 10 – 19 år sina liv och nästan 200 behöver slutenvård på sjukhus efter självmordsförsök och självsador. I åldrarna 20 – 24 år är det årligen över 100 personer som tar sitt liv och cirka 1000 som slutenvårdas på sjukhus efter självmordsförsök och självsador.

Samtidigt visar en rapport från Region Stockholm att hälften av alla invånare i Stockholms län som fyllt 85 år löper risk för depression och att äldre män har de högsta suicidtalerna bland befolkningen.

Men självmord går att förebygga. Att någon lyssnar och att någon vågar fråga, kan rädda liv. Vi kan alla göra någonting för att fler människor ska få möjlighet att samtala med en annan människa. Det motverkar ofrivillig ensamhet och det ger möjlighet för den som lider av psykisk ohälsa att berätta, att sätta ord på sina tankar och be om hjälp. Vi som politiker kan skapa platser som underlättar och öppnar upp för samtal.

I april 2015 lanserades projektet Lucas Fiorella The Friendship Bench i Kanada, dvs. helt vanliga parkbänkar som man målar gula. Idag finns det projekt runt om i världen som kommer ur det kanadensiska initiativet. I Zimbabwe är bänkarna en del av vården och i Kanada ett program för psykisk hälsa hos studenter. Det gemensamma målet är att främja psykiskt välmående genom samtal.

I Sverige går bänkarna under namnet Vänskapsbänkarna eller de gula bänkarna. De finns bland annat i Strängnäs, Helsingborg och Malmö. Bänkarna syftar till att sätta ljuset på psykisk ohälsa och bryta de stigmat som kan finnas. I de kommuner som har introducerat vänskapsbänkarna är tanken att de ska:

- främja goda samtal mellan människor och uppmuntra till konversationer om psykisk ohälsa,
- vara en påminnelse om att ta en minut av sin dag för att sitta ned, andas, prata eller tänka på sin egen psykiska hälsa eller sina vänners psykiska hälsa
- vara ett sätt att öka medvetenheten om psykisk hälsa
- ge information om stöd och hjälpkontakter vid psykisk ohälsa.

Som ett komplement till bänkarna erbjuder kommunerna information om psykisk hälsa, myter om självmord och förslag på hur du kan initiera ett samtal med en medmänniska som du sitter bredvid på en vänskapsbänk.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag:

att Uppsala kommun utreder hur de gula bänkarna kan införas i Uppsala kommun, om de bör riktas mot en specifik målgrupp samt var de strategiskt bör placeras

att utreda om bänkarna kan finansieras via privata donationer

att Uppsala kommun i samband med att bänkarna introduceras lanserar en tydlig informationskampanj i samråd med berörda föreningar och regionen för att informera om de gula bänkarnas syfte

att Uppsala kommun i samband med att bänkarna introduceras lanserar en hemsida med information om psykisk ohälsa och suicid samt med tips på hur goda samtal kan initieras och föras kring psykisk ohälsa och därutöver information om var det finns professionell hjälp att få för den som lider av psykisk ohälsa och /eller självmordstankar.

Carolina Bringborn (M)

2023-09-04

